

מקומות שבעזר"נ

הנה מחמת מגיפת הקורונה שציוו שלא יתאספו הרבה בני"א יחד, ע"כ היה צורך בבתי כנסת לחלק את המנינים, וע"כ יש בתי כנסת שביטלו את עזרת הנשים ועשו שם מנינים לגברים, ויש לדון בזה שבבתי כנסת שמכרו מקומות לנשים בעזרת נשים איך אפשר להפקיע מהם זכותם והרי לכא' יש להם זכות ממון, ולמה נדחות מפני האנשים, וביותר שיש הרבה אנשים שלא קנו מקום וא"כ אין להם זכות ממון, ולנשים שקנו יש זכות ממון. ואולי כיון שאין חייבות להתפלל בציבור ע"כ כל המכירה היתה רק כל זמן שאין הגברים זקוקים למקום זה, אבל צ"ע שבשעת המכירה לא פירשו כן להדיא, וי"ל. ועי' בשו"ת הגרע"א מהדורת המאור חלק ד' ס"י ע"א, גבי מגיפת החלירע שהיתה בזמנו, ועשו גורל על מקומות התפילה בימים נראים, וני' שם שגם נשים היו בכלל.

ואפשר שאין זה שייך לנשים אלא שייך לבעליהם שקנו עבורם, וגם אפשר דאף ששייך לנשים ואילו יתבעו צריך ליתן להם אבל כל שלא תבעו אפשר לנהוג כן.

זימון עם חולה

מעשה בבית אחד שיש בחדר אחד חולה קורונה ובחדר השני יש אחד שצריך בידוד ובחדר השלישי אדם בריא, אם מצטרפים לזימון, והנה ודאי שהאדם הבריא אסור לאכול מפת שלהם שלא ידבק מהם, אבל הם יכולים לאכול מהפת של האדם הבריא. ועי' במ"ב ס"י קצ"ו שאחד אוכל חלב או גבינה והשנים בשר מצטרפין שהאוכל גבינה הרי יכול לאכול מלחמם אף על פי שהוא מלוכלך בבשר אם יקנח פיו וידיחנו והמנהג שהאוכל גבינה הוא המברך ברכת הזימון ולא להיפוך שהוא הגורם להזימון אבל אם אוכל גבינה קשה אינן מצטרפין שהמנהג עכשיו שלא לאכול בשר אחר גבינה קשה על ידי קינוח והדחה ע"ש.

וא"כ כאן הרי החולה יכול לאכול מפתו של הבריא, וא"כ החולה יזמן, אבל אם החולה אוכל חלב והבריא אוכל בשר, שאין החולה יכול לאכול מפתו והבריא אינו יכול לאכול מפתו של החולה שלא ידבק א"כ אין מצטרפים.

והנה בן חו"ל שהגיע לארץ יושב בסוכה בשמיני כמו בחו"ל, ומעשה שעשו סעודה עם בני א"י ובני א"י ישבו בבית סמוך לסוכה ובני חו"ל ישבו בסוכה, והרי לבני חו"ל אסור לישוב בפנים ובני א"י אסורים לישוב בסוכה שלא פסלוה ולא עשו בה היכר שאינה למצוה, ויש לדון אם מצטרפים בזה לזימון.

והנה שם איירי דאין יכולים לאכול א' מפת של חבירו, ואילו כאן יכולים לאכול כל א' מפת של חבירו, אבל אין יכולים לאכול כל א' במקום של חבירו.

אבל מתוך כך יש לעורר בכל צירוף המנינים של המרפסות שעושים עקב מגיפת הקורונה, שהרי כל אחד נמנע מלילך למרפסת חבירו שלא ידבק ממנו ואם ד"ז חשיב צירוף. אך בשערי תשובה ס"י נ"ה ס"ק ט"ו כי אודות מקרה כזה שמצטרפים.

תשלומי קריה"ת

כי רמ"א בסי' קל"ה אם בטלו שבת אחת קריאת הפרשה בצבור לשבת הבאה קורין אותה פרשה עם הפרשה השייכה לאותה שבת (אור זרוע).

ובמ"ב ס"ק ו' ואם בטלו כמה שבתות יש אומרים דאין לקרות בשבת הכאה כי אם הסדרה האחרונה הסמוכה לזו, ויש אומרים דצריך להשלים בצבור כל הסדרות שביטלו ומביאור הגר"א משמע דסבירא ליה כהדעה הראשונה, במ"ב ס"ק ז' ואם היו שתי פרשיות מחוברין באותו שבת שכיטלו דעת הר"מ מינץ דאין משלימין אותם כלל דלא

מצינו לעולם שקורין שלש סדרות בשבת אחת ולקרות פרשה אחת מהן נמי לא אמרינן דאין תקנה לחצאין והוא הדין אם בשבת זו היו שתי פרשיות מחוברות נמי אין משלימין הפרשה משבת שעבר מטעם הנ"ל ובהגהת מנהגים חולק על כל זה וכן הסכים באליה רבה דלעולם צריך להשלים מה שביטלו, משבת העבר וכן נוטה דעת ספר מגן גבורים, יש אומרים שאם בטלו פרשת ויחי אין לקרותו עם פרשת שמות כי כשקורין שתי סדרות צריך לקרותו חד גברא מסוף סידרא ראשונה לתחלת סידרא שניה כדי שיהיו מחוברין וזה אין נכון לעשותו בשני ספרים והוא הדין בפקודי ויקרא וכדומה ויש חולקין וסבירא להו דלעולם משלימין וכתב בשולחן עצי שטים דהנהוג כן אין מוחין בידו.

הנה אם אירע שביטלו קריאת פ' צו בשבת הגדול אם אפשר להשלים בשבת חול המועד, והרי קורים בה בפי' כי תשא, והנה לפי מהר"ם מינץ הרי אי אפשר להשלים כשקורים בפי' חומשים, ולהחולקים שאפשר להשלים גם פי' ויחי עם ויקרא, אבל י"ל שכל זה הוא המשך אחד, אצל קריאת פ' צו וקריאת פ' מועדות שאינם המשך אחד צ"ע אם אפשר לקרות יחד.

ולענין אם להשלים זאת בפי' שמיני, היא תלוי במחלוקת שהביא במ"ב ס"ק ו' אם משלימים כמה שבתות, והביא שהגר"א הסכים לשי' שאין משלימים כמה שבתות, ועי' בשעה"צ שהרי הגר"א דימה השלמת פרשה להשלמת תפילה והרי בתפלה אין משלים אלא תפילה הסמוכה, וכמבואר בשו"ע ס"י ק"ח ס"ד.

והנה הובא מס' תוספת מעשה רב שהגר"א היה כמה שבתות בתפיסה ואח"כ השלים את כל הפרשיות והרי להנ"ל צריך להשלים רק כשרוב הצבור לא שמעו.

אכן בשו"ע ס"י ק"ח ס"ה כי שבתורת נדבה יכול להשלים עוד תפילות וא"כ י"ל דה"ה בקריאת התורה שאין חובה להשלים אבל אם יכול להשלים, והגר"א נהג בעצמו כן אף שאין חייב.

פדיון הבן בקורונה

א. מעשה שהיה צריך לפדות את בנו והיה חולה קורונה והתינוק היה בבידוד ואיך יפדה, וברמ"א סי' יו"ד סי' ש"ה סעיף י' כי שאין לפדות ע"י שליח ובפתחי תשובה הביא שהאחרונים חולקים. ב. והנה היה אפשר להמתין עד שיבריא, אבל בשו"ע סי' ש"ה סעיף י"א כי שאחר שלשים יום יפדנו מיד ולא ישהה המצוה. (ועי' יבמות דף מ"ז עמוד ב' קיבל מלין אותו מיד. מ"ט שהווי מצוה לא משהינן), ג. וע"כ עשו כך ששלח את חמשת סלעים ע"י שליח לכהן, אבל ההקנאה והפדיון עשה בעצמו בטלפון ובירך בעצמו על פדיון הבן, והבאת הכסף היתה רק מעשה קוף בעלמא ולא שליחות. ויש פודין באופן שיש לכהן מטבעות מיוחדות לפדיון הבן ואבי הבן קונה אותם מהכהן וחוזר ונותנם לכהן לפדיון, וכאן צריך ששליח יקנה מהכהן את המטבעות עבור אבי הבן, ואח"כ יחזור אבי הבן ויקנה אותם לכהן לפדיון. ד. ולענין סעודת פדיון הבן י"ל שיעשה אחר שיבריא ויחשב לו כסעודת פדיון הבן, ומצינו כע"ז לענין סעודת מילה עי' בשו"ע יו"ד סי' רס"ה סי"ב"נוהגים לעשות סעודה ביום המילה", ובפתחי תשובה כי "ואם אירע סיבה שלא עשאו סעודה ביום המילה יעשו ביום אחר. חמו"ד כ"י". אלא שצ"ע אם יהיה מותר לאכול בסעודה נדחית זו בשר בתשעת הימים, ועי' משנה ברורה סימן רכ"ה ס"ק ו' "מצוה על האדם לעשות סעודה ביום שנעשה בנו בר מצוה כיום שנכנס לחופה כו' ואם הנער דורש הוי סעודת מצוה אפילו אינו באותו יום.

פרשת עקב

גידם בתפילין

במשנה ברורה סימן כז ס"ק ו' כי ואם אין לו יד שמאל כלל כו' פטור מלהניח הש"י אף בימין ויש מחמירין בזה. וכ"ז שנעשה גידם בשמאל דהוא מקום הנחת התפילין אבל אם נעשה גידם בימין אפילו נקטע לו כל היד חייב בתפילין ויבקש לאחרים שיניחוהו עליו. ומבואר שאם יש לו רק יד שמאל מניח לכו"ע, אבל אם יש לו רק יד ימין לא יניח ומקור ד"ז משו"ת הרמ"א סי' קכ"ב, ורק שיש מחמירין להניח ביד ימין. וצ"ב להסוברים שלא יניח ביד ימין, שהרי אף שכל אדם מניח על יד שמאל אבל איטר כיון שאצלו יד ימין היא יד כהה מניח על יד ימין, וה"נ נימא דכמו מי שאין לו אלא יד שמאל מניח על יד שמאל ה"נ מי שאין לו אלא יד ימין יניח על יד ימין. וני' דבאמת רק מי שיש לו שתי ידיים י"ל שיד אחת היא יד כהה שלו, אבל מי שיש לו רק יד אחת ל"ש לומר שזו יד כהה, אלא דמי שיש לו רק יד שמאל אף דאינה חשובה יד כהה מ"מ מניח עליה, וכמו שמצינו בשו"ע סעיף ו' שאם שולט בשתי ידיו מניח על יד שמאל שהיא יד כהה של רוב בני אדם, וא"כ א"ש דמי שיש לו רק יד שמאל מניח עליה שזו יד כהה לרוב בני אדם אבל מי שיש לו רק יד ימין לא יניח עליה משום דלא חשיב יד כהה אצלו כיון שיש לו רק אחת, וגם לא חשיב יד כהה אצל רוב בני אדם.

ברכת האורח

ואכלת ושבעת וברכת את ד' אלקיך, בברכות מ"ו א' שאורח מברך לבע"ה יהי רצון שלא יבוש בעל הבית כו', והנה בב"ק מ"א ב' שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ד' אלקיך תירא פירש כו' עד שבא ר"ע ודרש את ד' אלקיך תירא לרבות ת"ח. ויש לברר מה מרבים מוברכת את ד' אלקיך, ובס' כף החיים סי' ר"א ס"ק י"א הביא מדרשות מהר"ש שנתרבה כאן בברכת האורח, וכן בתו' שאנץ סוטה ל"ג א' ויש אומר בפשוט שצריך לברך בעל הבית דכתיב וברכת את ואת רבויא הוא לרבות את בעל הבית. והנה נפ"מ באורח שמשופק אם בירך לבעה"ב שספק דאורייתא לחומרא, וכן אם יש כמה אורחים וא' מברך ומוציא השאר, שאם המברך הוא בן י"ג שנה ואין ידוע אם הביא ב' שערות שאין סומכים על חזקה דרבה לענין דאורייתא כמבואר במ"ב סי' נ"ה ס"ק מ', וס"ק ל"א.

פרשת ראה

אם עבד נקרא עם קדוש

א. בתו' נדה מ"ז א' ד"ה מסר כ' ששפחה כנענית מותרת בגוי וכן עבד כנעני מותר בגויה, וכ"כ תו' בע"ז ע"ו ב', וצ"ב שכל מצות שאשה מצווה עבד מצווה. והנה בהגהות יד שאול על יו"ד סי' ק"פ סי"ב כי "גם הנשים מוזהרות צ"ע אי עבדים מוזהרים על שריטה וגדידה וקרחה ואף דכל שהנשים מוזהרות גם עבדים בכלל כאן שאני דכתיב (דברים יד) כי עם קדוש ועבד אינו עם קדוש כדאמרי' בגיטין ל"ח ב' דליהוי עם קדוש קאמר וצריך ביקור בספרים, ומצאתי בכסא דהרסנא (שעל ס' בשמים רא"ש) לשי"ב הגאון ז"ל שהעיר בזה בס"י שכ"ד ושמתתי". והנה בפי' ואתחנן (דברים פ"ז ג') ולא תתחתן בס בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנד (ד) כי יסיר את בנד מאחרי כו' (ה) כי אם כה תעשו להם מזבתיהם תתצו ומצבתם תשברו כו' (ו) כי עם קדוש אתה לד' אלקיך ובך בחר ד' אלקיך להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר על פני האדמה, והנה לפי ד' יד שאול הנ"ל שבמקום שנאמר כי עם קדוש אין עבד כנעני בכלל, א"כ אין עבד כנעני בכלל המצוה של מזבחתם תתצו, וכמו כן י"ל שאינו בכלל לא תתחתן בס, וע"כ אין עבד כנעני אסור בגויה. ב. והנה בריש פי' אלו נערות שיש להם קנס הבא על הכותנית ופרש"י ס"ל כותים גרי אריות ותו' נתקשו שלגויה אין קנס וגם למה לא אמרו במשנה הבא על הגויה, והגרע"א כי שגויה אין לה קנס משום שקנאים פוגעים בו וקלב"מ, אבל כותית אף אם גרי אריות אין כולם גרי אריות ולא חשיב בא על גויה בפרהסיא, ולהנ"ל אם עבד בא על גויה הרי אין קנאים פוגעים, ויתחייב קנס לכשישתחרר. ג. והנה מהפסוק לא תתגודדו ילפי' ביבמות י"ג ב' לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות כו', וע"פ ד' יד שאול הרי שבעבד לא יהא ד"ז. וגבי קריאת המגילה של כפרים הקי' בגמ' שיש בזה משום לא תתגודדו, וע"ש בראשונים כמה שיטות, ועי' ברא"ש דל"ש לא תתגודדו אלא בדבר שיש בו מחלוקת ובתו' יבמות שהיו קורים בכפר ולא בעיר וע"כ אין לא תתגודדו ומבואר שאילו היו קורים בעיר היה בזה לא תתגודדו, והנה בשו"ע סי' תרפ"ט ס"א שעבדים משוחררים חייבים וכ"ה ל' הרמב"ם, ובמג"א כ' שאף שאין משוחררים חייבים,

לצנח צנח

איך יתכן שאדם צריך לומר אתה חוננתנו בתפלת מנחה

הנה בן חו"ל שנמצא בא"י דעתו לחזור שצריך לנהוג כחו"ל ואם באמצע יו"ט שני נמלך והחליט להשאר בא"י דנו בזה אם יכול להפסיק באמצע היום, והג"ר אברהם גניחובסקי ז"ל אמר להסוברים שמפסיק לנהוג יו"ט צריך לעשות הבדלה ואם החליט סמוך למנחה צריך לומר אתה חוננתנו במנחה.

מצינו לוי שעולה להפטר מנחה ביו"כ, וכן מצינו אופן שלוי עולה להפטר ת"ב בשע"ת סי' תקס"ו כי גבי הפטרת תענית ציבור שהשלישי מפטיר, שאם העולה לשלישי אין יכול להפטר יפטר אחר שעלה לתורה, ולהנ"ל מצינו אופן שלוי מפטיר במנחה ביו"כ.

והנה מצינו עוד דהנה הגרע"א בתשו' קמא סי' כ"ד נסתפק לענין קריאת התורה במנחה ביו"כ אם מי שאינו מתענה יכול לעלות לתורה, והיינו דיש לדון אם קה"ת במנחה ביו"כ היא מחמת קדושת היום וכמו בשבת וא"כ גם מי שאינו מתענה יוכל לעלות לתורה, או דקדושת היום של יום הכפורים אינה מחייבת קה"ת במנחה וכמו שביו"ט אין קריאת התורה במנחה, אלא הוא מחמת התענית וא"כ מי שאינו מתענה לא יעלה לתורה. ובמפתחות שם כי שאם חל בשבת ודאי עולה, והיינו משום שבשבת יש בלא"ה קריאה ואעפ"י שביו"כ קריאה אחרת מ"מ יכול לעלות.

וכ"ז לענין לעלות לתורה אבל לענין הפטרה כיון שבשבת במנחה אין מפטירין א"כ בזה אין חילוק אם חל יו"כ בשבת או ביום אחר, וא"כ אף שיכול לעלות אבל להפטר לא יוכל, וא"כ בזה יצטרך הלוי להפטר כמו שע"ת הנ"ל.

והנה כי במג"א סי' תקס"ו ס"ק ח' נ"ל דבשחרית מותר לעלות אע"פ שדוחין פ' השבוע וקורין ויחל מ"מ עכ"פ קורין בתורה בלא התענית א"כ התענית באמצע שבוע, ובמ"ב ס"ק י"ט הביא שיש מפקפקים ע"ז ובשעה"צ ציין עיין בא"ר ובמאמר מרדכי.

ולפ"ז בת"ב שחל חמישי שקורין בלא"ה בתורה וא"כ להמ"א הרי יכול לעלות גם מי שאין מתענה אבל להפטר לא יוכל שהרי בב' וה' בעלמא אין מפטירין ובאופן זה יפטר הלוי וכנ"ל.

אלא שיש להעיר על ב' אופנים הנ"ל דהנה בס' המכריע סי' ח' (סי' לא) כי דמה שאמרו בגמ' שחובה"מ וימות החול אין מפטירין אין הכוונה שא"א להפטר אלא אין חובה להפטר, ורק בשבת ויו"ט שיש אסיפת עם בביהכ"נ בזה יש חובה להפטר, וע' בשו"ת דברי יציב שהאריך בזה אם יש איסור או רק אינו חובה ומה שהביא ממס' סופרים בענין זה, ועמ"ש"כ בצה"ל מגילה סי' כ"ט.

ולפ"ז אפשר שביו"כ שחל להיות בשבת אף שאין מפטירים במנחה של שבת אבל כיון שמפטירים משום יום כפור שוב גם השבת ג"כ מחייבת, שהרי באמת גם בשבת במנחה היה ראוי להפטר ורק שאין מטריחים אבל כשבלא"ה מפטירים משום יו"כ הרי שגם השבת מחייבת, וא"ש שגם מי שאינו מתענה יוכל להפטר, ולפ"ז שוב אפשר דהדר דינא שגם אם חתם בשבת לחדו ג"כ מהני כיון שבשבת זו מחייבת. אלא שהעירוני שאף שאותו שאין מתענה חייב יכול לברך משום הפטרת שבת, אבל הציבור צריכים גם משום התענית ולגבי זה חשיב אינו מחויב בדבר.

חולה שיש בו סכנה שהיה צריך לאכול בשר והי' שתי אפשרויות או ליתן לו בשר חזיר או ליתן לו בשר צפור שחווה של מצורע, הי' מיינייהו עדיף.

בחולין דף ק"מ ע"א וברמב"ם פ"א מהל' טו"צ מבואר שצפור שחווה של מצורע יש עשה ול"ת וא"כ לכא' בשר חזיר יותר קל מצפור שחווה של מצורע.

איך אומרים עוף בלשון נקבה

בתו' ב"מ דף צ"א א' תד"ה מין "בפ"ק דע"ז דף כ שלא יסתכל אדם לא בחמור ולא בחמורה לא בחזיר ולא בחזירה לא בעוף ולא בעופפת בשעה שנוקקין, ובגמ' ע"ז לפנינו לא הוזכר לשון זה אבל בתו' הביאו כן מהגמ'.

איך יתכן שאדם הולך לרקוד, ולפני שרוקד צריך לברך ברכה בשם ומלכות.

אדם יכול לקדש אשה ע"י שרוקד לפניה ע' קדושין דף ס"ג, ומקדש אשה בריקוד, צריך לברך קודם לכן ברכת אירוסין, אשר קדשנו במצותיו וצונו על העריות וכו'.

והשתא יש לדון למג"א בעבדים חייבים אם עבדים בני כפרים מותר להם לקרות את המגילה בעיר שהרי אפשר שאין להם איסור לא תתגודדו.

ד. והנה בברכות שבפי' כי תבא נאמר (כ"ח ט) יקימך ד' לו לעם קדוש כאשר נשבע לך כו', לפי ד' יד שאול הנ"ל שעבד אינו בכלל עם קדוש, א"כ נמצא שהברכות שבפי' תבא לא נאמרו לעבדים, וא"כ לכא' גם הקללות לא נאמרו לעבדים. ובפי' נצבים (כ"ט י) מחטב עצים עד שאב מימך (יא) לעברך בברית ד' אלקיך ובאלתו כו', וברש"י פי' שכמו שבאו גבעונים בימי יהושע כך באו גם בימי משה, אבל רש"י בגיטין כ"ג ב' כ' אף שלוחכם בני ברית לאפוקי עובד כוכבים אבל עבד בן ברית הוא דכתיב (דברים כט) מחוטב עצים וגו'.

ומבואר שפי' את הפסוק על עבדים, ומבואר שעבדים הרי הם בכלל הברית שנאמרה בפי' נצבים והרי בהמשך הפ' נאמר (פכ"ט כ) ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה, ומשמע דקאי גם על הקללות שבפי' תבא, וא"כ גם עבדים בכלל.

ה. וע' יבמות מ"ז ב' מחלוקת אם עבד כשמשחרר צריך קבלת מצוות, ומבואר שם שהנידון גם על שפחה שמשחררת, ולכא' הואיל ועבד חייב במצוות כאשר, א"כ בשלמא עבד כשמשחרר יש לו תוספת מצוות, אבל שפחה שמשחררת איזה תוספת מצוות יש עליה עתה, ובאמת ע' באב"ז יו"ד סי' ש"ג ששפחה שמשחררת א"צ טבילה מה"ת כיון שאין בה תוספת מצוות, ועמ"ש"כ ביבמות.

וכי הגר"ד לנדו שליט"א אמר כמה נפ"מ בין שפחה לאשה, שכל דבר שתלוי בשם ישראל עבד אין חייב בו, וכגון מצות הקהל שנשים חייבות ועבדים ליתנייהו מטעם ישראל, ע' לח"מ פ"ג מהל' חגיגה ה"ב, וכן מצות פדיון פט"ח דליתנייהו בעבדים ע' מנ"ח מצוה כ"ב משום דכתיב ישראל, ובדינים אלו שפחה פטורה ובת ישראל חייבת עכ"ד.

וע"פ ד' יד שאול נפ"מ במצוות שכתוב בהם כי עם קדוש אתה כמו לא תתגודדו ולא תשימו קרחה, שזה אינו נהוג בשפחה ואחר השחרור מתחייבת בהם, וכן נפ"מ לד' התו' הנ"ל ששפחה מותרת בגוי.

ו. אך תימה שבפי' ראה (פ"ד כ"א) כתיב לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש אתה אתה לדי' אלקיך כו', ונמצא שגבי איסור אכילת נבילה כתיב ג"כ כי עם קדוש, ולא יתכן שעבד כנעני מותר בנבילה ומוכח מיניה וביה שאסור מדכתיב שנותנים נבילה לגר והיינו גר תושב או לנכרי, ומשמע שלעבד כנעני אסור, וע' מהר"ץ חיות בגיטין ל"ח וצ"ע.

ז. וי"ל עוד דע' חולין קל"א גבי חיוב מתות כהונה זרוע לחיים וקובה אם לוי בכלל דכתיב וזה יהיה משפט הכהניםמאת העם ונחלקו אם לויים בכלל עם והביאו שם מחלוקת דלחד תנא עם אינו כולל לויים ולחד תנא אינו כולל עבדים, ולפ"ז נמצא שעבד אינו בכלל מתנות, וא"כ נפ"מ שפחה אם היה לה בהמה אינה חייבת בזרוע ואחר השחרור חייבת.

ח. וי"ל עוד דהנה בתו' נזיר ס"א ב' ד"ה אי הכי מבואר שעבד אינו מקבל טומאה מה"ת כמו נכרי, והגרע"א בגליון הש"ס תמה ששפוט שעבד יש לו טהרה במקוה כמו נשים, וע' שיח השדה קו' הליקוטים סי' י' שהרבה לה' ע"ד התו', ועכ"פ לפי התו' יש נפ"מ בשפחה שאין לה טו"מ ואחר שנשחררה יש עליה טו"מ.

אשתו שוטה", ולכאורה צ"ב למאי צריכה קרבן, שהרי אין עליה חיוב כיון שהיא שוטה, ורק לענין לאכול בקדשים, שאם לא כן מטמאה את הקדשים, וגם עובר בלא תאכילום שנאמר גם בשוטה, [כמש"נ במק"א], ומוכח ששוטה אוכל בקדשים, דאלי"כ הרי אין נותנים לה קדשים ולמאי צריכה קרבן, ואף ששוטה לאו בר מצוה הוא, מ"מ המצוה היא שהקדשים יאכלו, וכמשי"כ בבית הלוי (ח"א סי' ב), וזה מתקיים גם ע"י שוטה.

האם השיער שעל ראש האדם שייך לו.

מוכח ששייך לאדם השערות שעל ראשו, מהא דאיתא במתני' במסכת נדרים (דף ס"ה ע"ב), לגבי החיוב לשלם כתובה, "מעשה באחד שנדר מאשתו הנאה והיתה כתובתה ארבע מאות דינרים, ובא לפני רבי עקיבא, וחייבו ליתן לה כתובתה, אמר לו, רבי, ח' מאות דינרין הניח אבא, נטל אחי ד' מאות ואני ד' מאות, לא דיה שתטול היא מאתים ואני מאתים, א"ל רבי עקיבא אפילו אתה מוכר שער ראשך, אתה נותן לה כתובתה".

(ויל"ע אם האב זוכה בשערות בתו קטנה ונערה משום כמו מעשה ידיה וצ"ע).

היכן מצינו במשנה בנדרים שמשנה רבינו נקרא "משה הצדיק".

במשנה בנדרים (פרק ג' משנה י"א, דף ל"א ע"ב), דתנן "רבי יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה מלא שעה".

היכן מצינו מקור לחתונת חצירות במשנה במס' נדרים.

נדרים מ"ח א' מעשה באחד בבית חורון שהיה אביו נודר הימנו הנאה, והיה משיא את בנו, ואמר לחברו חצר וסעודה נתונים הינן לפניך אלא כדי שיבא אבא ויאכל עמנו בסעודה. אמר אם שלי הם הרי הם מוקדשין לשמים.

כן דנו האחרונים האם יהא אפשר פדיון הבן בהנאה, שהרי אפשר לפדות בשו"כ, וא"כ יכול לרקוד לפני הכהן אם הריקוד שוה ה' סלעים, וקודם לכן צריך לברך אשר קדשנו כו' על פדיון הבן, [אך ע' באמרי בינה שפדיון הבן צריך דוקא דבר המטלטל וגופו ממון, וא"א בהנאה].

מאת העורך

היכן מצינו שהשו"ע מספר סיפור מחייו.

בהל' תענית סי' תקע"ו סי"א לגבי תענית על רוב גשמים "ועכשיו בצפת מצויים מפולת בתים מפני הגשמים ומתפללים עליהם".

היכן מצינו בביה"ל דברים ברוח ברסלב. ואיך מרומז באותיות הסימן.

בביה"ל סי' תקע"א ד"ה תלמיד חכם "וראיתי להעתיק פה מה שכתב השלי"ה בשם ספר חרדים וז"ל שמצא בתוך ספרי המקובל האלקי חסידא קדישא הרב ר"י לוריא אשכנזי ז"ל בספר אחד כתיבת יד כל מה שתמצא בסיגופים כו' לא נזכרו אלא למי שאין עמלו בתורה אבל מי שתורתו אומנתו ויודע דעת ויראת ד' לא יחלש ולא יתבטל מלימודו אך יום אחד מן השבוע יתרחק מבני אדם ויתבודד בינו לבין קונו ויתקשר מחשבתו בו כאלו כבר עומד לפניו ביום הדין וידבר לאל ית' כאשר ידבר העבד אל רבו ובן אל אביו. ומרומז בסי' תקע"א שהוא ר"ת תדבר קבוע עם אבא.

למס' נדרים הנלמדת כעת בהרבה ישיבות

האם מותר ליתן לשוטה לאכול קדשים.

יש להוכיח מהגמ' בנדרים (דף ל"ה ע"ב), שבעל מביא קרבן על אשתו שוטה, דאמרי' "ההיא זאת תורת היולדת בין פקחת בין שוטה, שכן אדם מביא קרבן על

עלה ויצמה כגן רמז • זיבוק רצון מר' המזיב

ברכות מאליפות. למזל לחיים ולברכה, מעומקא דליבא
קדם מורינו ורבינו, הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה,
משובב נתיבות בים התלמוד, גדול העצה ורב העלילה
אשר עיניו פקוחות על שני התלמודים, שר צב"א במלחמתה של תורה,
הגאון הגדול
הרב ר' צבי אליהו הלוי שטיינברג שליט"א
לרגל השמחה הגדולה בנישואי נכדתו הכלה המהוללה תח'י
בת חתנו מוהרש"י וינוגרד שליט"א, רב קהילת שיח תפילה
עב"ג החתן המופלג הרב יהושע דב לוי נ"י
נו"נ לריש גלותא רבנו הגר"ג אדלשטיין שליט"א

✻✻✻✻

עקב המצב ניתן לשלוח ברכות למו"ר
במייל ובפאקס ובמכונות 'נדרים'
כמובא מטה